

עין משפט
גור מוצה

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ב) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ג) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ד) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ה) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ו) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ז) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ח) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ט) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (י) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']

הגהות הב"ח

(א) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ב) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ג) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ד) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ה) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ו) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ז) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ח) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ט) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (י) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']

גליון הש"ס

(א) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ב) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ג) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ד) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ה) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ו) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ז) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ח) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ט) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (י) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']

הגהות הגר"א

(א) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ב) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ג) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ד) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ה) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ו) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ז) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ח) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (ט) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']
 (י) [שולחן אר"ה וד"ה וכו']

שואל הוי. קא ס"ד להחייב באונס בהמות נכסי מלוג שלה שהיא עושה בהן מלאכה: **שאלה בעלים היא.** שהיא עושה מלאכה בהן מלאכה והיא נשאלת לו מחלה משנשאה: **מאי שואל הוי.** מנישואין ואילן ומפקעת שכירות וכו' ופטור: **והדר נכסה.** וזהו הוא אף

בפרה להשתמש בה כל ימי השכירות: **מאי שואל ממנה הוא.** והוא ליה איזו שכור פרה מחזירו והשאלה לאחר ומתה דלפילגו רבנן ור' יוסי בהמפקד (לעיל ד' ל:) ואמר רבנן נשבע שוכר שמתה כדרכה ופטור ושואל משלם לשוכר ור' יוסי אומר מחזור פרה לבעלים: **ואלינא דרבנן.** דנינא דשואל כדדי דמשאל הוא ולא כלל בעלים הראשונים לא מיבעי לך דלפילו הוא שואל כיון דלדידה בעי שלומי פטור דשאלה לבעלים היא כי מיבעי לך לר' יוסי דאמר משלומין לבעלים והשתא לא לבעלים היא מאי שואל הוי ממנה ושואל חייב באונסים ומשלם לבעלים או שוכר הוי ופטור מאונסין ומאי שכירותיה שרי תקנו לה חכמים פקוקה תחת פירות אס נשכית: **אלא לוקח הוי.** ופטור: **ומסא.** ובעל יורש אשתו דבר מורה: **הבעל מוליא מיד הלקוחות.** אלמא אין לה רשות למכור דהוא הוי לוקח ראשון: **מי מעל.** כגון שנפלו ליה נכסים מאביה משנשאת ועמיהן משעו של הקדש ואין ידועין שהן של הקדש ואמור רבנן בעל וזהו כגון ככל הנכסים להשתמש ולאכל פירות ובתקנה זו נעשה ואלא נכסים נקנים לקנותם וקא ס"ד שו הוי יליאם לחולין ואפי' בעדן לרורין ומונחין מי מעל בהולאה זו: **לימטעל בעל.** דאין היא מוסרתן לו: **אלא מוליאם נקנים לו ממיתה.** אביה: **דיסורא ניהא ליה וכו'.** דיסורא נמי לא ניהא לה דלגני. **אלא ע"כ תקנו לו חכמים:** נמטעלו כ"ד. של ישראל שנאמר דור של חקנות משפט מלניה בן ועל ידיהן ניהגות חוקות הממוקנים לזכור מאז והיו כמי שתקנו לו הם קנין זה ונמטעלו הם המקנים לנכסי הקדש והואילאם לחולין: **ה"ק כי עבוד מקנאם כפיסורא באיסורא לא עבוד תקנאם:** **אלא אמר רבא.** בעדן לרורין ומונחין לא קנאם בעל ולא ילא לחולין ואין כאן מעילה אלא לכשיואל לחולין בעל מעל: **ככילא.** ככילא: **ואיסור.** בפשיעה: **דינא**

ואיפטר ואי ליכא סהרי מאי ת"ש **דההוא גברא דשאל נרגא מחבריה ואיתבר אתא לקמיה דרב א"ל זיל שלים ליה נרגא מעליא א"ל רב כהנא ורב אסי לרב דינא**

טעמא נקטיה נמי הכא אי נמי נקטיה למימר דלפילו לקח המעות לא ימטעל כיון דאיסורא לא ניהא ליה דליקני ולא נתבין לזכות בשל אחרים ואינו מתבין בעניינא להוציא מרשות בעלים דכסבור שהן שלו ואינו מועיל אלא כשנא להוציא מרשות בעלים כגון גויב או גזל בהקדש מרשות חבירו כדמוכח פ"ק דחגיגה (דף י' וס) דאמר נטל אבן או קורה של הקדש לא מעל תנא להחזירו הוא מעל וחזירו לא מעל ופרק מיבול גולה מה ליה הוא ומה ליה חבירו ומשני בגזר המסורות לו אבני בנין עסקין אלמא כיון שהוא ברשותו שאינו מתבין להוציא מרשות בעלים אלא סבר הוא שהוא שלו אינו מועיל בעניינא משעול אידי אידי נמי לא עשתה כלום דלא ניהא לה דליקני בנישואין אלא היתר שתיקנו לו חכמים ואפי' לקחתם ונתנם לו אינה מועלת כיון שאינה מתכוונת להוציא מרשות בעלים אלא שאלו סבורה יתן לו נמטעלו בית דין וכו': **זיל שלים ליה נרגא מעליא.** פ"י בקוטרס נרגא מעליא אחרת יתן לו והשברים יהיו של שאל ואין נראה לרבינו שמואל דלפי' גג וזולן משמע שיכולין לפרוע סובין כמו מוקד כדלמחר"י בפ"ק דבבא קמא (דף ה.) כולן כאלות הן שלם ממיטב פ"י עשרים וארבע אבות וגג וזולן ככללן אלמא מדמה תשלומי גג וזולן לתשלומי זק וא"כ יפרע סובין ומפרש ה"ר שמואל דמשלם נרגא מעליא היינו שהפכת שהולן משענה השבירה עד שעת העמדה בדין הוי דשאל ומוסיף על השבירה כשעת העמדה בדין עד שישיב נרגא מעליא דמדמי ליה רב לגג וזולן דאמר שמואל בפרק קמא דבבא קמא (דף י.) דאין שמין לא לגג ולא לגזולן אלא לזוקקין ואין אית ליה דאף לשואל **א"ל** שמין והם מיימי מילתא דרב אמילתיה דשמואל וכל ההלכה אידיהם הלא נעיל מעינה פסחא נבילה דניק הוי ואמרו ליה רב כהנא ורב אסי דינא הכי דשברים ברשות משאל החלו דשואל לא הוי כגזולן דגזולן קני לגמרי גזילה בשעויה מיתה ושבירה ולהכי מהדר ליה שואל תברי ושמין לו כמה היו שברים שוין בשעת שבירה וממילא ליה דמי מאני והוי פסח

אמר רבא **לפום חורפא** שבשנת ב' הוי מלי למיפק רבא ממתי' דכפרק אלמנה דיכמות (דף פו. וס) דתנן נכסי מלוג אס פחתו פחתו לה אלמא אינס באחריות הבעל אלא דעדיפא פריך אי נמי הויא ממתינן איכא לאוקמא בקרקע שנתמעט מדין שומרין כדלמחר בהוסב (לעיל דף ט.) שומר חנם אינו נשבע שומר שכר אינו משלם וה"ה שואל דוכי ישרא קאי אלמא דקא איירי קראי לעיל: **דאגר** מינה פרה והדר נכסה. וה"ה דמי למימר דשאל מינה פרה אלא מילתא דשכיחא נקט: **א' שוכר נמי הוי תיתי שכירות ב'.** ולא מסתבר ליה למימר דדוקא שאלה שוסיף להחייב באונסין מפקיע שכירות שמתחילה: **בעל** בנכסי אשתו **א"א** שואל הוי ולא שוכר הוי. (א) ומיהו נראה לרבי דשומר חנם הוי וס"י בפשיעה ולפי זה הלוקח בהמה לשלשים יום אפי' דלא שואל הוי ולא שוכר דכלשון מקח לקח מכל מקום שומר חנם הוי: **א"א** לוקח הוי מדרבי יוסי ברבי חנינא. וא"ת ולימא דירש הוי דהיא דלמא פסידא דלמחרת הוי יורש ולא לוקח כדלמרי' בסוף פ' י"ש נחלוין (ב"ב דף קט"ו.) והכא הוי פסידא דאס שאלה האשה יתמיב נגנינה ואזידה אי הוי יורש כדלמחר רבא כאלו נעדרת (בבבב דף ל:) יתומים שהניח להם אביהם פרה שאלה ומתה נזקין ימי שאלתה או נאנסה אין חייבין באונסין משמע דנגנינה ואזידה חייבין וי"ל דלא שויה רבנן יורש אלא משום פסידא דאלמנתו כדי שחיה נזונת מנכסיו כדלמרינן הכא אלא משום פסידא דמשאל אין לנו לעשות כיוצא לחייב נגנינה ואזידה שאם ירצה לא ישלמו דמי דוחקו להשאלין והוי כאילו אפסידא נפשיה: **בעל** בנכסי אשתו פ"י מעל. אי משתקין בעל מעל שהוא עושה עיקר המעשה שנשאה ועל ידי זה וזה נמעות או דלמא היא עשתה עיקר המעשה שהיא נשאה לו או דלמא בית דין עשו עיקר המעשה שתיקנו שזכה נמעות: **אמר רבא** **מאן** בעדן נשעיה בע"ה. הלא לא עשה שום מעשה דאיסורא לא ניהא זה דליקני לא היה לר' לר' נטעם מה שזכר אפילו של אחרים ושל הקדש לא היה קונה כי לא תקנו בנישואין לבדו בלא לקחת מעות אלא לפי שגני ב"ד הולך להאי

טעמא נקטיה נמי הכא אי נמי נקטיה למימר דלפילו לקח המעות לא ימטעל כיון דאיסורא לא ניהא ליה דליקני ולא נתבין לזכות בשל אחרים ואינו מתבין בעניינא להוציא מרשות בעלים דכסבור שהן שלו ואינו מועיל אלא כשנא להוציא מרשות בעלים כגון גויב או גזל בהקדש מרשות חבירו כדמוכח פ"ק דחגיגה (דף י' וס) דאמר נטל אבן או קורה של הקדש לא מעל תנא להחזירו הוא מעל וחזירו לא מעל ופרק מיבול גולה מה ליה הוא ומה ליה חבירו ומשני בגזר המסורות לו אבני בנין עסקין אלמא כיון שהוא ברשותו שאינו מתבין להוציא מרשות בעלים אלא סבר הוא שהוא שלו אינו מועיל בעניינא משעול אידי אידי נמי לא עשתה כלום דלא ניהא לה דליקני בנישואין אלא היתר שתיקנו לו חכמים ואפי' לקחתם ונתנם לו אינה מועלת כיון שאינה מתכוונת להוציא מרשות בעלים אלא שאלו סבורה יתן לו נמטעלו בית דין וכו': **זיל שלים ליה נרגא מעליא.** פ"י בקוטרס נרגא מעליא אחרת יתן לו והשברים יהיו של שאל ואין נראה לרבינו שמואל דלפי' גג וזולן משמע שיכולין לפרוע סובין כמו מוקד כדלמחר"י בפ"ק דבבא קמא (דף ה.) כולן כאלות הן שלם ממיטב פ"י עשרים וארבע אבות וגג וזולן ככללן אלמא מדמה תשלומי גג וזולן לתשלומי זק וא"כ יפרע סובין ומפרש ה"ר שמואל דמשלם נרגא מעליא היינו שהפכת שהולן משענה השבירה עד שעת העמדה בדין הוי דשאל ומוסיף על השבירה כשעת העמדה בדין עד שישיב נרגא מעליא דמדמי ליה רב לגג וזולן דאמר שמואל בפרק קמא דבבא קמא (דף י.) דאין שמין לא לגג ולא לגזולן אלא לזוקקין ואין אית ליה דאף לשואל **א"ל** שמין והם מיימי מילתא דרב אמילתיה דשמואל וכל ההלכה אידיהם הלא נעיל מעינה פסחא נבילה דניק הוי ואמרו ליה רב כהנא ורב אסי דינא הכי דשברים ברשות משאל החלו דשואל לא הוי כגזולן דגזולן קני לגמרי גזילה בשעויה מיתה ושבירה ולהכי מהדר ליה שואל תברי ושמין לו כמה היו שברים שוין בשעת שבירה וממילא ליה דמי מאני והוי פסח

י' א מ"י פ"ב מהלכות
 שאלה הלכה ז' סמך
 עין ז' טו"ט ח"מ פ"י
 שני טע"ק טו ויפשיע
 אר"ה פ"י פה טע"ק ז'
 י' ב ג מ"י פה הלכה ז'
 עין נשכית ונמתי
 משנה טו טע"ק ח"מ פ"י
 שני טע"ק ז'
 י' ד מ"י פ"י מהלכות
 מעילה ה' ז'
 ב ה מ"י פ"י מהל'
 שאלה הלכה ז' סמך
 עין ז' טו"ט ח"מ פ"י
 שני טע"ק ז'
 כ א מ"י פ"י שם ט' ב
 וסמך ט' טו"ט ח"מ
 ט' פ' שם טע"ק ז'

מוסף רש"י

באורשאת התקנה. כשהיה
 סתדין בלחש. שנתה
 ויכנה שם סתדין גדולה.
 דלמחרת כרה (לא) נני
 עשרה מסעות ויטיר דה.
 האשה שמכרה בנכסי
 מלוג בחיי בעלה.
 הקדש (בבבבב) לזכות
 הבעל. אבן פירות נחיה
 וקא הקדש יהיה ללוקח
 לכתחילה. ויטיר דה) שם
 ימות בעלה ויהי כן אס
 תמות היא ויירשה בעל
 ויטיר. ויטיר מלוג הן
 נכסים שנפלו לה מתחת אביה
 או שהניחם לה קרקעות שלא
 נישאו כנתינתה ולא קיבל
 בעל עליה אחרות. ואולי
 שיתבין נחיה מתקנת
 חכמים תחת פקוקה.
 ולפי חוקי מלוג. שיתבין
 ותקנו בעל שאלה הפירות
 מלוג. הבעל מוציא. נ"ק
 הקרקע. מיד הלקוחות.
 ויטיר מוקד לה פקדן
 האשה נכסותיה (ע"ה).
 תקנת אשה נכסיה של
 קרקע לאחר מיתה. ויטיר
 דה) דשוייה רבנן מלוקח
 והוא לוקח דלשון (בבבבב)
 פירות לזו קנין ה"ק
 דמי. בעל נכסיו אשתו
 אלמנה רבנן לשטריה
 משום אינה הוי מלוקח
 ראשון (ב"ב פ"ה) משע
 שנשאה ולפיכך מוליא שרי
 קדש תקנו למתקן של
 לקוחות ומיהו לזכר אס
 מירת האשה. שם ימות
 בעלה חיה ישלם הלקח
 רש"י ב"ב ז'.

